

Päivämäärä

13.5.2009

Dnro

2781/01/2008

Voimaantulo- ja voimassaoloaika

1.6.2009 - toistaiseksi

Kumooa

TSE-tautien varalta tutkittavien nautaeläinten, lampaiden ja vuohien lihantarkastuksesta 22 päivänä lokakuuta 2004 annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus 10/EEO/2004, TSE-riskiaineksen erottamisesta teurastamossa, teurastuspaikassa ja leikkaamossa 18 päivänä huhtikuuta 2002 annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus 3/EEO/2002

Valtuutussäännökset

Elintarvikelaki (23/2006) 10 §, 18 §, 43 §
Eläintautilaki (55/1980) 8 §, 12 §

Vastaavat EY-säädökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001 (32001R0999); EUVL N:o 147, 31.5.2001, s. 1

Maa- ja metsätalousministeriön asetus
teurastamoita ja leikkaamoita koskevista TSE-tauteihin liittyvistä toimenpiteistä

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 13 päivänä tammikuuta 2006 annetun elintarvikelain (23/2006) 10, 18, 20 ja 43 §:n nojalla sellaisina, kuin niistä 10 ja 20 § ovat laissa 989/2007 sekä 18 tammikuuta 1980 annetun eläintautilain (55/1980) 8 ja 12 §:n nojalla:

1 luku**Yleiset säännökset****1 §****Tarkoitus ja soveltamisala**

Tällä asetuksella annetaan tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 999/2001, jäljempänä TSE-asetus, täydentäviä säännöksiä teurastamoille ja leikkaamoille. Asetus koskee BSE-taudin varalta tutkittavien nautaeläinten sekä TSE-tautien varalta tutkittavien lampaiden ja vuohien ruhojen hylkäämistä ja terveysmerkintää, lampaan ja vuohen selkäytimen poistamista sekä nautaeläinten päänlihan

irrottamista leikkaamossa, leikkaamon hyväksymistä ja TSE- riskiainekseen liittyviä säännöksiä.

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveys säännöistä (EY) N:o 1774/2002, jäljempänä sivutuoteasetus, säädetään kuolleiden, tilalla lopetettujen ja BSE-tautiin sairastuneeksi epäiltyjen ja todettujen nautojen sekä erikseen määritellyn riskiaineksen hävittämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa nautojen BSE-taudin vastustamisesta (6/EEO/2007) säädetään TSE -asetusta täydentävistä säännöksistä, jotka koskevat nautojen BSE -taudin leviämisen estämistä ja hävittämistä sekä BSE-taudin seuranta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa lampaiden ja vuohien TSE-tautien vastustamisesta (32/EEO/2006) säädetään TSE-asetusta täydentävistä säännöksistä, jotka koskevat lampaiden ja vuohien TSE-tautien leviämisen estämistä ja hävittämistä sekä seuranta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa nautaeläinten merkitsemisestä ja rekisteröinnistä (1391/2006) säädetään eläintenpitäjäksi rekisteröitymisestä, eläinten merkitsemisestä, eläintenpitäjän, eläinvälittäjän, teurastamon ja luokan I käsittelylaitoksen luottelu- ja rekisteröintilain mukaisesti ilmoittamista, velvollisuudesta ilmoittaa eläimen tiedot ja eläimeen liittyvät tapahtumat nautarekisteriin sekä rekisterikyselyistä, jolla selvitetään muun muassa eläimen kuulumisen BSE seurantaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa lammas- ja vuohieläinten merkitsemisestä ja rekisteröinnistä (469/2005) säädetään eläintenpitäjäksi rekisteröitymisestä, eläinten merkitsemisestä, eläintenpitäjän, eläinvälittäjän, teurastamon ja luokan I käsittelylaitoksen luottelu- ja rekisteröintilain mukaisesti ilmoittamista, velvollisuudesta ilmoittaa eläintiedot ja eläimeen liittyvät tapahtumat lammas- ja vuohirekisteriin.

3 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *elintarvikealan toimijalla* elintarvikelain 6 §:n 11 kohdan mukaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;
- 2) *leikkaamolla* elintarvikelain 13 §:n mukaan hyväksyttyä elintarvikehuoneistoa, joka on hyväksytty naudnan, lampaan tai vuohen lihan leikkaamiseen ennen vähittäismyyntiä, siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksen eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta (37/EEO/2006) 3 §:n 3 kohdassa tarkoitetaan ennen vähittäismyyntiä tapahtuvilla toiminnolla sekä 7 kohdassa tarkoitettua pienleikkaamo;
- 3) *muulla leikkaamolla* leikkaamo, joka ei ole teurastamon tai pienteurastamon yhteydessä ja jota valvontaviranomainen valvoo erikseen.

- 4) *pikatestillä* TSE-asetuksen liitteessä X olevan C luvun 4 kohdassa mainittuja testejä;
- 5) *teurastamalla* elintarvikelain 6 §:n 23 kohdan mukaista teurastamoaa sekä 21 kohdan mukaista pienteurastamoaa;
- 6) *teurastamon yhteydessä olevalla leikkaamalla* 2) kohdan mukaista leikkaamoaa, joka sijaitsee teurastamon välittömässä läheisyydessä, toimii teurastamon leikkaamona ja jonka valvova viranomaisena on myös teurastamon valvova viranomaisena.
- 7) *terveysmerkillä* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä (EY) 854/2004 liitteessä I olevan I jakson III luvun 3 kohdan mukaista terveysmerkkiä;
- 8) *TSE-merkinnällä* ruhon tai ruhon osan merkitsemistä vähintään 1,5 cm korkuisella kirjanyhdistelmällä TSE;
- 9) *TSE-riskiaineksella* TSE-asetuksen liitteessä V olevien 1 a ja b alakohtien mukaista erikseen määriteltyä riskiainesta, joka on värjättävä sivutuoteasetuksen liitteessä II olevan I luvun 1 kohdan d alakohdan mukaan ja käsiteltävä sivutuoteasetuksen II luvun 4 artiklan 2 kohdan mukaan;
- 10) *TSE-taudeilla* TSE-asetuksen 3 artiklan 1 a kohdan mukaisia tarttuvia spongiformisia enkefalopatioita;
- 11) *valvontaviranomaisella* elintarvikelain 6 §:n 6 kohdan mukaista viranomaista sekä
- 12) *varmennustutkimuksella* TSE-asetuksen liitteessä X olevan C luvun 3 kohdan 3.1. alakohdan b alakohdassa tarkoitettua tutkimusta.

2 luku

TSE-asetusta täydentäviä kansallisia säännöksiä

4 § Ruhon hylkääminen

Kun ruho on tutkittu pikatestillä ja positiivisen tai epävarman pikatestin tulos on varmistettu varmennustutkimuksella negatiiviseksi, hylätään ainoastaan tutkittu ruho sivutuotteineen ja hävitetään kaikki ruhon osat, myös vuota, sivutuoteasetuksen 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti, lukuun ottamatta TSE-asetuksen liitteessä III olevan B luvun III kohdan mukaista laboratorion näytearkistoa varten säilytettävää ainesta.

Jos eläintautilain mukaan TSE-taudin varalta tutkittavaksi määrättyä eläintä ei ole jostakin syystä tutkittu pikatestillä, on kyseinen ruho ja kaikki ruhon osat, myös vuota, hylättävä ja hävitettävä sivutuoteasetuksen 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti.

Jos eläintautilain mukaan TSE-taudin varalta tutkittavaksi määrättyä eläintä ei ole tutkittu pikatestillä, läänineläinlääkäri on selvitettävä syy näytteenoton tai tutkimuksen laiminlyön-

tiin. Tarvittaessa läänineläinlääkäriin on huolehdittava siitä, että toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi ryhdytään.

5 §

Terveysmerkintä ennen pikatestin tulosta

Terveysmerkki voidaan laittaa eläimen ruhoon ennen kuin pikatestin tulos on saatu ainoastaan, kun

- 1) teurastamolla on valvontaviranomaisen hyväksymä omavalvontasuunnitelma, jolla varmistetaan, että kaikki BSE:n esiintymiseksi testatun eläimen ruhon osat, myös vuota, ovat virallisessa valvonnassa, kunnes pikatestissä on saatu negatiivinen tulos, tai ne on hävitettävä sivutuoteasetuksen 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaisesti, lukuun ottamatta B luvun III osan mukaista laboratorion näytearkistoa varten säilytettävää ainesta; ja
- 2) teurastamossa varmistetaan, että näin merkitty ruho tai ruhonosa ei lähde teurastamosta ennen kuin pikatestissä on saatu kyseistä ruhoa tai ruhonosaa koskeva negatiivinen tulos.

6 §

Lampaiden ja vuohien selkäytimen poistaminen leikkaamossa

Lampaiden ja vuohien selkäydin voidaan poistaa leikkaamossa, kun valvontaviranomainen on hyväksynyt leikkaamon erityisesti lampaiden- ja vuohien selkäytimien poistamiseen.

7 §

Nautaeläimen päänlihan irrottaminen leikkaamossa

Nautaeläinten päänliha voidaan irrottaa leikkaamossa, kun valvontaviranomainen on hyväksynyt leikkaamon erityisesti nautaeläinten päänlihan irrottamiseen ja leikkaamo noudattaa TSE-asetuksen liitteessä V olevan 9 kohdan vaatimuksia.

8 §

Leikkaamon hyväksyminen

Leikkaamon on oltava valvontaviranomaisen hyväksymä ennen kuin leikkaamossa voidaan käsitellä TSE-riskiainesta 6 ja 7 §:n mukaisesti.

Hakemukseen on liitettävä omavalvontasuunnitelma siitä, miten TSE-asetuksen ja sivutuoteasetuksen määräyksiä noudatetaan sekä tieto siitä, mitä TSE-riskiainesta leikkaamossa on tarkoitus käsitellä ja arvio TSE-riskiaineen vuotuisesta määrästä. Omavalvontasuunnitelmasta on käytävä ilmi, miten TSE-riskiaineen erottaminen, säilytys, värjäys sekä lähettäminen jatkokäsittelyä varten on kuvattu. TSE-riskiaine on värjättävä Eviran antaman ohjeen mukaisesti.

Kunnan valvontaviranomaisen on ilmoitettava viipymättä TSE-riskiaineen erottamiseen hyväksymänsä leikkaamo Elintarviketurvallisuusvirastolle sekä lääninhallitukselle.

3 luku TSE-riskiaineeseen liittyvät säännökset

9 §

Toimenpiteet teurastamossa

Nautaeläimen pää on merkittävä otsaan laitettavalla TSE-merkinnällä ennen leikkaamoon lähettämistä.

Nautaeläimen ruho, jossa on TSE-riskiaineena pidettävää selkäydintä jäljellä ruhon halkaisuvirheen takia, on merkittävä teurastamossa jokaisen terveystarkastuksen tehtävällä TSE-merkinnällä. Jos nautaeläimen selkäydintä ei saada poistettua teurastamossa, voidaan selkäydin poistaa ainoastaan valvontaviranomaisen erikseen hyväksymässä teurastamon yhteydessä olevassa leikkaamossa. Teurastamon yhteydessä olevan leikkaamon hyväksynnässä noudatetaan 8 §:n säännöksiä. Nautaeläimen selkäytimen käsittely ei saa vaarantaa elintarvikkeen turvallisuutta.

Lampaiden ja vuohien ruhot, joissa on TSE-riskiaineena pidettävää selkäydintä, on merkittävä jokaisen terveystarkastuksen tehtävällä TSE-merkinnällä teurastamossa ennen lähettämistä 6 §:ssä tarkoitettuun leikkaamoon.

Teurastamon on ilmoitettava muulle leikkaamolle etukäteen todisteellisesti lähetyksestä, jossa on TSE-riskiainesta sisältäviä päitä, ruhoja tai ruhonosia, ei kuitenkaan nautaeläimen selkärankaa. Ilmoituksen on oltava perillä muussa leikkaamossa ennen lähetyksen saapumista. Teurastamon on varmistettava ennen lähettämistä, että muulla leikkaamalla on 8 §:n mukainen hyväksyntä.

TSE-riskiaine on värjättävä Eviran ohjeiden mukaisesti teurastamossa ennen sen lähettämistä jatkokäsittelylaitokseen.

10 §

Teurastamon omavalvontakirjanpito

Teurastamon omavalvontakirjanpidosta on käytävä ilmi sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa ja sen nojalla on säädetty, päivämäärä, jona TSE-riskiaine lähetettiin leikkaamoon, vastaanottajan nimi ja yhteystiedot, päiden lukumäärä, ruhojen lukumäärä eläinlajeittain sekä, mitä ruhonosia on leikkaamoon lähetetty.

Kun TSE-riskiainesta lähetetään sivutuoteasetuksen mukaiseen käsittelylaitokseen, tulee omavalvontakirjanpidosta ilmetä lähetyksen päivämäärä, TSE-riskiaineen laatu ja määrä sekä vastaanottaja. Teurastamon on säilytettävä TSE-jatkokäsittelylaitoksesta saamansa tieto jatkokäsittelylaitokseen lähetetyn ja jatkokäsittelylaitoksessa punnitun TSE-riskiaineen määrästä.

11 §

Leikkaamon omavalvontakirjanpito

Leikkaamon omavalvontakirjanpidosta on käytävä ilmi sen lisäksi, mitä elintarvikelaissa ja sen nojalla on säädetty, TSE-riskiaineen vastaanottopäivämäärä ja lähettäjän nimi ja

yhteystiedot, päiden lukumäärä, ruhojen lukumäärä eläinlajeittain, sekä mitä ruhonosia on vastaanotettu.

Kun TSE-riskiainesta lähetetään sivutuoteasetuksen mukaiseen jatkokäsittelylaitokseen, tulee omavalvontakirjanpidosta ilmetä lähetyspäivämäärä, TSE-riskiaineen laatu ja määrä sekä vastaanottaja. Leikkaamon on säilytettävä TSE-jatkokäsittelylaitoksesta saamansa tieto jatkokäsittelylaitokseen lähetetyn ja jatkokäsittelylaitoksessa punnitun TSE-riskiaineen määrästä.

4 luku Voimaantulo

12 § Voimaantulosäännös

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2009

Tällä asetuksella kumotaan TSE-tautien varalta tutkittavien nautaeläinten, lampaiden ja vuohien lihantarkastuksesta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (10/EEO/2004) sekä TSE-riskiaineen erottamisesta teurastamossa, teurastuspaikassa ja leikkaamossa annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (3/EEO/2002) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumottavien asetusten nojalla TSE-riskiaineen erottamiseen hyväksytyt leikkaamot katsotaan hyväksytyiksi tämän asetuksen nojalla ilman eri hyväksyntää.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 2009

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

Eläinlääkintöylitarkastaja Marjut Hämäläinen